

Latweeschu Uwises.

Ur augstas Geweschanas = Rummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 24. Zettortdeenâ tanni 15tâ Juhni 1822.

No Jelgawâs.

Tanni 4tâ Juhni preefsch pufsdeenâs muhsu augsti zeenihts Generalgubernatora Kungs, Markis Paulucci no fawâ garra zella us Italias semni, pehz astoneem mehnescheem atkal pahrbrauze. Wînsch Jelgawâ ar leelu gawilefchanu un preefa parahdîfchanu tappe usnemts un tai ohtrâ deenâ agri no rihteem us Nihgu aisbrauze. —

Gefsch Pehterburges Kreewu Uwîschem to labbibas tirgu lassa no 53 Gubernementem un pilsfateem, par Bewrar, Merz un April mehneschu; mehâ schè tiffai to rudsu maksu pehz Kursemnes mehru un Sudraba naudas no teem klastafajeem Gubernementem israkstam. Wilnâ par puhru rudsu tappe maksati 2 Rub. 19 Kap. Sudr.; Witepskê 2 Rub. 52 Kap. Sudr.; Minskê arri 2 Rub. 52 Kap. Sudr. un Mogilewê 2 Rub. Sudr.

No Leepajâs.

Sinnama leeta irr, ka ikweenam fuggam kas pa juhru eet, fawâ ihpats wahrds irr, fo no ta dabbu, kam peederr. Leepajâ taggad fuggis irr, kas fescheem pilsata Rungeem peederr, un kam tas latweeschu wahrds: Laima irr peelikts un usrakstihst. Schis pateesi irr pirmâis fuggis, kas semneeku wallobu jo tahlâs semnês aisness, un tee Kungi, kas tam tahdu wahrdu dewufchi, teescham warr ihsti arraju draugi buht. Lai tad Deews schim Kursemnes fuggam arri labbu laimi dohd, ka ilgi fawu zellu staigadams, faweem Rungeem arri laizigu laimi un mantas pahrwest un nopelniht warretu.

Leepajâs latweeschu basnizâ tohp taggad wîssi krehlli ar baltu pehrwi kohfchi nomahleti. Zaur scho darbu, kas dauds naudas maksu, ta basniza tohp tohti gaischa un sinukka, winna

ittin kâ jauna isstattisees, un tas rakstiais kas to redsoht irr preezajees, arri wehle ka tee kautini kas scho gaischu, baltu basnizu apmekle, fawâs prahtôs tif pat gaischi, un fawâs firdis tif pat balti (tas irr nenoseedfigi) taptu un paliktu, kâ winnu basniza buhs.

No Grohbines aprinka.

Nu jau wîssâ Kursemnê tee jaun islassami teefas-wihri buhs eezelti, un mehâ labpraht sinnaht gribbetum kâ arri zittâs puffs schis darbs isdewees irr. Gau jauki buhtu, kad muhsu Uwîshes to no katra aprinka rakstitu. Muhsu aprinki ta patti aprinka-teefa atkal palikke kas jau bija. Par aprinka-teefas Kungu irr zeenigs Ilgu Kungs, Offenbergs wahrdâ atkal no jauna usnemts tappis, un tapat irr arri muhsu meera-teefas Kungs, Medems wahrdâ, un aprinka-teefas asseferis, Tam-muscha Mikkelis wahrdâ, fawâs gohda-weetâs palikkufchi. Pee muhsu Kirspheles pagastu-teefahm irr dauds no jauna islassiti tappufchi. Kapsedê ween wîssi wezzi teefas-wihri palikkufchi, bet tannis zittôs nowaddôs irr wîssi pagastu-wezzaki un arri dauds peefehdetaji no jauna eezelti. Grohbinê, Tahschôs un Gaweese irr wezzi peefehdetaji par pagastu-wezzakeem tappufchi, un Gaweeses atstahjis pagasta-wezzakais, Guhda Jahnis, par fawu gohdigu annata walkafchanu, no zeeniga Kunga weetneeka pusses basnizâ jauku pateizibu dabbus irr. Lai Deews wîsseem jauneem teefas wihreem atkal palihds, fawus trihs gaddus ar gohdu pawaddiht, un tanni laikâ pareisi un taisni isturretees.

No Lestenes Basnizas-kunga Muishas, tanni 6tâ Juhni.

Muhsu klastumâ diwi uggungas lohdes gaisâ rahdijufchees. Pirmâ stahweja us rihta

puffi un kahdu laifu weenâ weetâ paliffusi
 bailijahs eeffsch trin masakajahm lohdehm,
 weens patš zilweks to par nakti redsejis; bet
 ta ohtra tanni 5tâ Zuhni wakkarâ pulkstin puff-
 zelldefmit ittin klastu rahdijehs. Winna bija
 zilweku galwas leelumâ, ar garru asti, un no
 deenas widdus puffes nahfdama us seemelu
 puffi warren schigli wehjam pretti skrehje.
 Diesumataji tahdu spihdamu parahdischanu par
 puhki sauz un dohina kad atnessoht naudu, bet
 tee irr neeki; tahdi uggumi zellahs no swiffkai-
 neem un fehrigeem twaiteem gaisâ, un fur no-
 kriht tur nekahdu naudu atrohn, bet ween swif-
 kainu glohtu. — Kam tiht wairak no tahdahm
 leetahm sunaht, lai nemm wezza Etendera aug-
 stas gudribas grahmatu rohkâs, tur no tah-
 dahm dabbas leetahm un uggunigahm parahdi-
 schanahm ihstu un skaidru mahzibu atraddihs.

No Sweedru semmes.

Sweedru semmê pulku dselses un warra no
 kalneem isroht, tee warra razzeji taifa leelus
 gangus appaksch semmes, un winnu maijes
 pelnischana ne ween gruhtha, bet arri bailiga,
 jo daudireisahm tee gangi sagruht, jeb nedoh-
 masoht ar uhdeneem teef peepildeti, un wiffi kas
 tanni dsillumâ appaksch semmes strahda, no-
 sliht, jeb arri nejauki twaiki tohs noslahpe. —
 Preeksch kahdeem 60 gaddeem, weens jauns
 warra razzeis, tanni Sweedru pilksfata Walun,
 fur to labbaku warru isroht, faru finukku
 jaunu bruhthi butschojis, tai fazzija: „Us Mik-
 „keleem Basnizas-kungs muhs falaulahs un
 „tewi mannim par seerwu dohs, — tad mehš
 „gribbam ferwin masu namnu usbuhwetees.“
 Bruhte faldi pasineedamees, atbildeja: „un
 „mihlestiba un meers tē mahjohs eeffschâ, jo tu
 „effi mannim tas mihlakais no wiffceem zilwe-
 „keem, un bes tewis man tiftu labbaki kappâ
 „buhth, kâ dshwoht.“ — Bet kad nu Mahzi-
 tais preeksch Mikkeleem winnus ohtrâ reijê
 Basniza bij usfanzis, fazzidams: „ja kahdam
 „pretti jarunna, lai darra pee laifa un zeesch
 „pehzafi kluffu.“ rougi, tad nahze nahwe un
 runnaja pretti. Pirindeenas rihtâ tas bruhth-
 gans farwas melnâs warra-razzeja drehbês
 gau atnahze pee farwas jaukas lihgarwinas lohga,

un peeklaubsinajis tai labbu rihtu bewe, bet ne
 kahdu labbu wakkaru. Winsch wairs ne at-
 nahze atpakkal no ta warra kalna, un ta jauna
 bruhthe tanni paschâ rihtâ welti mellu sibschu
 drahne ar farkanu wihli apwihleja, mihlam
 bruhthganam kahsu deenâ wakkajamu; bet kad
 ne mas wairs ne atnahze, tad glabbaja to drah-
 nu, un par farwu mihlu bruhthganu gaušchi
 raudadama, ne kad ne peemirse, bet allaschin
 firdi peemimeja. Par to starpu tee gaddi ais-
 gahje weens pakkal ohtru. Kreewi gahje us
 Pruhšcheem un pahrgahje atkal, Turki tappe
 eeffsch dauds farreem no Kreeweem uswinneti.
 Sweedru Kehninsch fahze farru zelt un uszehle
 ahtrumâ meeru. Ta Pohlu semme tappe dal-
 lita, un Sprantschu semmê dumpis, un no ta
 leeli farri zehlahs. Pranzusi uswinneja Pruh-
 schu semmi un Engländeris fahschahwe to Danstu
 galwas pilksfatu Kopenhagen; un tee arraju
 laudis sehje un plahwe ifgaddâ. Welderis malle,
 un kalleji kalte, un tee warra-razzeji rafte ap-
 paksch semmes weenâ rafschanâ. Bet kad nu
 tanni warra kalnâ, pee Walun pilksfata tanni
 1809 gaddâ kahdas trihs simts ohlektes appaksch
 semmes starp diwi gangeem bedri israfte, tad
 atradde puifcha lihki melluma fahlu gruschdês
 uhdeni. Tas lihkis ne mas ne bij truhdejis, un
 gihmis tiť prišch itt kâ buhtu preeksch kahdas
 stundas mirris, jeb labbaki falkoht, itt kâ buhtu
 eemidsis darbu strahdajoht. Kad nu to lihki
 isneffe laukâ, pee gaismas, tad ne weens winnu
 ne pasinne, tehws, mahte, raddi, draugi,
 fenn deenahm bij mirruschi, ne weenam ne bij
 sinams par winna nelaini, kamehr ta fader-
 reta bruhthe winna puifcha, kas weenâ rihtâ
 kalnâ eegahjis un ne mas ne bij atpakkal gree-
 sees, atnahze. Sirma, grumbaina, farahwu-
 sees, us krukkeem atwikahs us plazzi un pa-
 sinne wehl farwu mihlu bruhthganu; wairak
 preezadamees, ne kâ waidedama, us zelleem
 fritte, to mihlu lihki aptampufi, ilgi ne weenu
 wahrdu ne fazzija, kamehr nopubtusées, beidjoht
 falka: „Tas irr mans faderrehts bruhthgans, fo
 es „peezdesmits gaddus esnu apraudesuffi, un fo
 „Decws mannim atkal leef eeraudsiht, pirnis
 „es mirstu. Weenu neddelu preeksch muhsu
 „fahjahm winsch eegahje warra kalnâ, un ne

„Kad wairš ne isnahze.“ — Tad wiſſi klat
 buhdami ſahze raudaht, redſedami to zifahrtigu
 bruhti, kà lohti wezzu un wahju ſeewiſchki, un
 to bruhtganu, pilnà ſaltumà un jaunekta ſkai-
 ſtumà, — un kà ta mihleſtriba ne bij isfud-
 duſi no bruhtes ſirds, un par 50 gad-
 deem, jebſchu meefa ſawihtuſi, tahda
 patte bij palikkuſi; bet tas bruhtgans wairš
 ne atdarrija mutti uš atbildſchanu, nedſ azzis
 uš ſkattifchanu. Winna to lihki likke neſt ſawà
 maſà kambarinà kur dſihwoja, ſazzidama, ka
 winnai ween peederroht, un ka gribboht patur-
 recht pee ſewis, kamehr kaps buhš ſataiſhts
 kapſehtà. Tai obtrà deenà, kad kaps bij gattawš
 un tee warra-razzeji lihkim nahze paffak, tad
 labdi atſlehguſi, isnehme to mellu ſiſſchu dra-
 ni ar ſarkamu wihli, un uſlikke ſawam mihlan
 bruhtganam ap faklu, un ſawas labbakas
 drehbèz apgehrbuſi gabje lihds ar lihki, ne kà
 uš behrehm, bet kà kaſſàs. Un kad to lihki
 kappà eelikke, tad winna uš zeltteem nomettu-
 fees, ſazzija: „Gulli nu weffels, weenu deenu
 „jeb deſimts, wehſà kaſſu gultinà, un lai tas
 „laifs tew ne irr garſch. Man wehl maſ darba
 „paſaulè, un eš nahſſchu gan drihš, un tad
 „munš jauna deena ſpihdehš. — Ko ta ſemne
 „weenureiſt atdewuſi, to obtrà reiſe arri ne
 „paturehš.“ To ſazzijukſi aiſgabje un atſtat-
 tijahš wehl weenu reiſt atpaffak. —

Geſch Wahſſemmes Uwiſchem laſſa kad April
 mehneſcha eefahumà tahdas ſtiſpras nakts-
 falnas Sprantschu ſemne bijuſchàs, ka wiſſi wih-
 na ſtabdi noſalluſchi un ka tadehl no wihna
 kalneem. ne kahda leela manta ſcho gadd gaidi-
 jama.

Tanni 18tã April Beieru ſemne ittìn abtri
 wehtra ar weejulu pazehleš, tà ka aſtonas
 laiwàs, kaſ patlabban uš Allſtet eſaru bija,
 dauſ zihweſeem no kraſteem redſoht, dibbeni
 gabie. — 47 zihweſi Deemamſchehl pee ſchiš
 nelaimes noſlihte.

Teeſas fluddinaſchanas.

Uš pawehleſchanu tabs Keiſariſtigas
 Majeſteet, ta Patwaldineeka wiſſu Kreewu

u. t. j. pr., no Sohdu-Muiſchas (Groß-Geſſau)
 Pagasta-teeſas, wiſſi=parradu deweji ta iſlikta
 ſaimneeka Zuſchku Zehkaba, par kurra mantu
 Konkurje ſpreeſta, ſcheit teel ſaaizinati, lai pee
 ſaudeſchanas ſawas teeſas, eekſch diwjeem meh-
 neſcheem, prohti lihds 15tu Jubli ſchi gadda,
 kaš par weenigu un iſſlehgſchanas terminu irr
 nolikts, ar ſawahm praſſiſchanahm un parah-
 diſchanahm, woi paſchi, woi zaur weetneeku
 ſchè atnahk un lai ſagaida ko Teeſa pehž likku-
 meem ſpreediš. — To buhš wehrà nemt.

Ur Sohdu-Muiſchas Pagasta-teeſas ap-
 pakſtraſteem un ſehgeli iſlaiſts tanni 15tã
 Mai 1822. (2)

Pehter Ewirkal, preekſchſehdetais.

J. Heimz, Pagasta-teeſas ſkrihweriſ.

Uš pawehleſchanu tabs Keiſariſtigas
 Majeſteet, ta Patwaldineeka wiſſu Kreewu
 u. t. j. pr., no Sohdu-Muiſchas (Groß-Geſſau)
 Pagasta-teeſas wiſſi parradudeweji ta Johſtan-
 Muiſchas iſlikta ſaimneeka Ribbiſchu Jahna,
 par kurra mantu Konkurje zaur ſchiš deenas
 ſpreeduma ſpreeſta, ſchè teel ſaaizinati, pee
 ſaudeſchanas ſawas teeſas, eekſch 2 mehne-
 ſcheem, prohti lihds 23ſchu Jubli mehneſcha
 deenu ſchi gadda, kaš par to weenigu un iſ-
 ſlehdjumu terminu irr nolikta, ar ſawahm praſ-
 ſiſchanahm un parahdiſchanahm, woi paſchi,
 woi zaur weetneeku kà irr wehlehts ſcheit atnahkt
 un tad to Teeſas ſpreedumu dabbuht dſirdeht.
 To buhš wehrà nemt! —

Ur Sohdu-Muiſchas Pagasta-teeſas rak-
 ſteem un ſehgeli iſlaiſts. Sohdu-Muiſchà,
 tanni 23ſchã Mai 1822. (2)

Pehter Ewirkal, preekſchſehdetais.

J. Heimz, Pagasta-teeſas ſkrihweriſ.

No Buſſaiſchu-Muiſchas Pagasta-teeſas
 wiſſi tee, kam kahdas taiſnas praſſiſchanas pee
 Meſcha-Muiſchas Baſniž-ſunga Muiſchas ſaim-

neeka Martinu Janna, kas fawas mahjas atdohd, ne warredams wairs par fainneeku tannis mahjās buht, ar scho Teefas fluddinafchanu un fafaufschanu tohp aizinati, lai wißwehlaki lihds 27tu Zuhli mehnescha deenu pee schihs Pagasta-teefas teizahs. Buklaischu-Muischas Pagasta-teefā, tanni 27tā Mai 1822.

Ogle Anfs, Teefas = Preekschneeks.

G. Lindemann, Pagasta-teefas srihweris.

* * *

Pee Dohbeles Pils-teefas divi bruhni sirgi ar kalteem ratteem, kas neustizzameem zilwekeem atnemti, nodohiti tappuschi. Tee kam peederr schē teel aizinati, lai ar parahdischanu ka schie sirgi un ratti pateeki winneem peederr eeksch 4 neddelahm, prohti lihds 29tu Zuhni schi gadda pee tahs peeminnetas Teefas peeteizahs, ja nē tad tai ohtrā deenā schie sirgi un ratti us Krohna rehkinumu eeksch uhtruppu taps pahrdohiti. Zelgawā, tanni 31mā Mai 1822. (I)

Us Teefas pawehleschanu,
(No. 1630.) H. E. Baechmann, Aktuahrs.

Zitta fluddinafchana.

Pee Pehter=Baltes= un Berpestmuischas tam fainneekam Stalts Zehkabam divi flehtis tai 7tā Zuhni-mehnescha deenā schi gadda usmuhketas un isnemtas drahnas: I paltraki, sils ar baltu jaukti, ohdere gaischi salta; I paltraki melli silti, ohdere tumfschi salta, ap kalta no mella famta un johsta weetā sawelkami; I paltraki ballohschu spalwa ar saltu ohderi. — I fattu swahrki, balts ar siltu jaukti, tumfschi bruhna ohdere ar drahnu knopehm; I fattu swahrki ballohschu spalwa, missina knohpes; I fattu swahrki melns ar siltu jaukti, ohdere farkana, missina knohpehm; I fattu swahrki bischkiht balti jaukti, dseltana ohdere, drahnu

knohpes. — I kaschohks no baltahm eselischu ahdahm ar wadmalu apwilkt, dseltans ar siltu jaukt; I kaschohks no bahlahm eselischu ahdahm ar wadmalu apwilkt, sils ar melli jaukt; I kamsohlis, melli-sils ar sprinzmitalla knohpehm, ohdere dseltana un tahm drahnahm wissahm pufswilna ohderes. 2 Westes, weena strihpe balta, ohtra dseltana bischkiht melns, pikkeja abbas, I tragbantes farkanas pufsihdes. I zeppure ballohschu spalwa, tschettri kanti ap-peeri melli manschesteri. I waffaras zeppure, 2 pahri jaunu sabbaku, apkali. 2 pahri kurpes. Melni Engalischu fedli, pakala missina plahs. — No seewischku drahnahm nosagtas: I fleite, baltas kammerdrahnas, pirma palblahme no piloschu drahnas, ohtra palblahme no tahs paschas, trescha no kammerdrahnas, appaksch palblahmes farkana bante. I fleite baltas kammerdrahnas, zakkas ar steerbelem ap rohkahm. I fleites melnas, raiba bante garr steerbelem. I fleite farkanubalta, raibas strihpaines ar palblahmehm, un 2 appaksch swahrki, I bruhna kartune, ohtra baltu-raiba. I seewischku kartuna kamsohlis, salta un bruhna, un siltas strihpes. I sihsku drahne, gaischi-salsch ar baltahm masahm pufkitehm. I sihdes drahne bahli farkanas rohsainas prannaina. I sihdes drahne, gaischi-salsch, ar gluddenu widdu, blammaina, divi kantes gaischi siltas — I sihdes dammassas salti-bruhnahm pufkitehm. 2 mirnawas drahnas, weens melns, ohtrs salsch, abbi raibahm kantihm. 5 bohwillas drahnes. 2 balti krihdohgi. I balti raibs. 5 galda drahnas. 6 wihru krekli. 2 seewu krekli. 2 willana ruhtaimi dekki, weens siltahm ruhtehm stripahnahm kantihm, ohtrs mella hm ruhtehm un dseltana ruhre. — Tas kas no schahm sagtahm leetahm taifnu sinnu dohs, tam fainneekam Stalts Zehkabam, dabhuhs desinit Sudr. Rubbulus pateizibas naudu.